

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยการสัมภาษณ์ (interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ในมารดาที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 5 ปี เพื่อศึกษาระดับความรู้ การปฏิบัติในการให้อาหารเสริมแก่เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และการปฏิบัติของมารดาในการให้อาหารเสริม ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ ระดับการศึกษา ช่วงอายุ จำนวนบุตร จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ของครอบครัว และปัจจัยตัวชี้เนะการกระทำ ได้แก่ การได้รับคำแนะนำเรื่องอาหารเสริม การได้รับข่าวสารสุขภาพอนามัย กับการปฏิบัติของมารดาในการให้อาหารเสริมแก่เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี การให้อาหารเสริมนั้นในทางปฏิบัติจะเน้นความสำคัญในเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอายุ ๑-1 ปี ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี จึงเป็นการสัมภาษณ์ย้อนหลังในมารดาที่มีบุตรอายุเกิน 1 ปี

ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไปของชุมชน

บ้านสันโป่ง เป็นหมู่บ้านหนึ่งในตำบลบ้านภาค กิ่งอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำขานไหลผ่าน ชาวบ้านมีการเพาะปลูกพืชไร่และพืชสวน เช่น ข้าว กระเทียม หัวหอม ลำไย รวมทั้งมีการเลี้ยงสัตว์ เช่น หมู ไก่ เหล่านี้มาเป็นการทำกิจกรรมเพื่ออุตสาหกรรม

การคมนาคม

การคมนาคมสะดวก อยู่ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ประมาณ 3๑ กิโลเมตร มีเส้นทางลูกรังที่ถาวรจากหมู่บ้านออกมาถนนบ้านภาค ประมาณ 1 กิโลเมตร การเดินทางมีรถสองแถว

ให้บริการรับส่งจากถนนบ้านกาดไปยังตลาดสดอำเภอสันป่าตอง ระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร

ประชากร

ในหมู่บ้านสันโป่ง มีจำนวนหลังคาเรือน 174 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 774 คน เป็นชาย 423 คน หญิง 351 คน มีเด็กอายุ 0-5 ปี เป็นชาย 24 คน หญิง 27 คน รวม 51 คน หญิงวัยเจริญพันธุ์ 198 คน และมีคนชรา 102 คน เป็นชาย 59 คน และหญิง 43 คน ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงาน

ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรเป็นไปไม่มากนัก โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุ ในขณะที่กลุ่มวัยแรงงานจะออกไปประกอบอาชีพก่อสร้างในช่วงว่างจากฤดูทำนา ครั้นถึงหน้าทำนา และเกี่ยวข้าวก็จะใช้แรงงานในไร่นาให้ครอบครัวตามปกติ

ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม นอกจากการทำนาในพื้นนาของตนเองแล้ว บางครอบครัวยังรับจ้างทำนา โดยได้ค่าจ้างเกี่ยวข้าวคิดเป็นวัน ๆ ละ 50-60 บาท บางครอบครัวมีอาชีพหลักด้วยการรับจ้างเพียงอย่างเดียวเท่านั้น อย่างไรก็ตามครอบครัวโดยส่วนใหญ่จะรับจ้างเป็นอาชีพเสริมเพื่อหารายได้เพิ่มในช่วงที่ว่างงาน ในหมู่บ้านมีการเข้าทรง ซึ่งชาวบ้านให้ความเชื่อถืออย่างมาก นอกจากนี้ยังมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ในหมู่เครือญาติ มีการเคารพยำเกรงเชื่อถือในญาติผู้ใหญ่และผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธมีวัดชื่อ วัดชัยมงคล อยู่กลางหมู่บ้าน มีโรงเรียน 1 แห่ง คือโรงเรียนวัดสันโป่ง สถานื่อนามัสอยู่ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 1 กิโลเมตร มีเจ้าหน้าที่ 3 คน ในหมู่บ้านมี อสม. 1 คน และ ผสส. 12 คน

สื่อสารมวลชนในหมู่บ้าน

มีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน เกิดขึ้นจากการริเริ่มของกรรมการหมู่บ้านเอง นอกจากนี้ยังมีหอกระจายข่าวส่งเสียงตามสาย 1 จุด ซึ่งครอบคลุมทั้งหมู่บ้าน จะเปิดช่วงภาคเช้าสลับกับการรายงานข่าวกิจกรรมการพัฒนาของหมู่บ้าน และการให้ความรู้กับชาวบ้าน โดยเด็กนักเรียนในโรงเรียนวัดสันโป่ง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนและการสอนของโรงเรียน

ประชากรในการศึกษารั้งนี้ เป็นมารดาที่มีบุตรคนสุดท้ายอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีภูมิลำเนา อยู่ในหมู่บ้าน สันโป่ง กิ่งอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 51 คน โดยใช้การสัมภาษณ์ 41 คน และสัมภาษณ์กลุ่ม 10 คน การเลือกประชากรใช้วิธีแบบหลายขั้นตอน โดยขั้นตอนแรกใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ได้กิ่งอำเภอแม่วาง ซึ่งกิ่งอำเภอแม่วางสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีของชุมชนที่มีการพัฒนาและมีการเปลี่ยนจากชุมชนเกษตรกรรม มีการเพาะปลูกพืชไร่และพืชสวน เช่น ข้าว กระเทียม หัวหอม ลำไย รวมทั้งมีการเลี้ยงสัตว์ เช่น หมู ไก่ มาเป็นการทำกิจกรรม เพื่อการอุตสาหกรรม มีการตั้งโรงงานเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้ประชาชนวัยแรงงานต้องมีการอพยพเพื่อการประกอบอาชีพ มีวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลง ไปซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ขั้นตอนที่สองเป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ศึกษาในตำบลบ้านภาค และขั้นตอนที่สามเป็นการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยการจับฉลาก ได้หมู่บ้านสันโป่งเป็นตัวแทนของประชากรที่จะศึกษา โดยศึกษามารดาที่มีบุตรคนสุดท้ายอายุต่ำกว่า 5 ปี ทุกคน

ขั้นตอนของการสุ่มตัวอย่าง

กิ่งอำเภอแม่วาง
|
ตำบลบ้านภาค
|
หมู่บ้านสันโป่ง

การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

การสุ่มแบบง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบฟอร์มสัมภาษณ์ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง โดยศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมความรู้และแนวคิดมาสร้างแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบฟอร์มสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลของมารดา ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ของครอบครัวต่อปี รายได้ของบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือในเรื่องอาหารของครอบครัวต่อปี ความเพียงพอของรายได้ การรับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพอนามัยและแหล่งข้อมูล

ส่วนที่ 2 แบบฟอร์มสัมภาษณ์เกี่ยวกับการตั้งครรภ์และการคลอดของมารดา ได้แก่ จำนวน การตั้งครรภ์ การฝากครรภ์ จำนวนบุตรที่มีชีวิต การเยี่ยมบ้านหลังคลอดของ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข การตรวจหลังคลอด และน้ำหนักแรกคลอดของบุตร

ส่วนที่ 3 แบบฟอร์มสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้ และการปฏิบัติของมารดาในการให้อาหาร เสริมแก่เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

ความรู้

- ความสำคัญของการให้อาหารเสริม
- คำจำกัดความของอาหารเสริม
- ประโยชน์ของการให้อาหารเสริมจำนวนเหมาะสม
- อุปสรรคของพฤติกรรมในการให้อาหารเสริม
- การเตรียมอาหารเสริม วิธีการให้และชนิดอาหารเสริมที่ให้

ในแต่ละวัน

การปฏิบัติ

- การเตรียมอาหารเสริม
- วิธีการให้อาหารเสริม
- ชนิดอาหารเสริมที่ให้ในแต่ละวัน

โดยส่วนของความรู้และการปฏิบัตินั้นเป็นคำถามที่ให้เลือกคำตอบซึ่งมีคำตอบที่ถูกต้องเพียง 1 ข้อ และถ้าตอบถูกให้คะแนน 1 คะแนน คำตอบผิดให้ 0 คะแนน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

2.1 เทปและเครื่องบันทึกเสียงการสนทนา 2 เครื่อง

2.2 คู่มือการสนทนากลุ่ม ใช้เป็นแนวทางในการสนทนากลุ่ม (discussion guides) แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 บทเริ่มในการสนทนากลุ่ม วัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม บทกล่าวแนะนำผู้ดำเนินการอภิปราย ผู้ช่วย และอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ให้มารดาแนะนำตนเอง และถามคำถามทั่วไป เพื่อสร้างความคุ้นเคย

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความรู้และการปฏิบัติของมารดาในการให้อาหารเสริมแก่เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี

หมายเหตุ คำถามในการสนทนากลุ่มเป็นคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับเรื่อง

- ความรู้เรื่องอาหารเสริม
- การปฏิบัติ ได้แก่ การเตรียมอาหารเสริม วิธีการให้อาหารเสริม และ ชนิดอาหารเสริมที่ให้แต่ละวัย

3. เครื่องชั่งน้ำหนักชนิด beam balance scale โดยผู้ที่ทำการชั่งน้ำหนักเป็นบุคคลเดียวกันตลอด และมีผู้ช่วยเหลืออีก 1 คน การอ่านตัวเลขค่าน้ำหนักใช้ทศนิยม 1 ตำแหน่ง

การหาความเที่ยง ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

1. เครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์และคู่มือการสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง และได้ทำการหาความตรงตามเนื้อหา (validity) จากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ที่มีประสบการณ์ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการให้อาหารเสริมในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี เพื่อทำการตรวจสอบและแก้ไขแบบสัมภาษณ์และคู่มือการสนทนากลุ่มให้มีความเหมาะสม ชัดเจน ถูกต้อง แล้ว

นำไปทดลองใช้กับประชากรที่เป็นมารดา ซึ่งมีบุตรคนสุดท้ายอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่บ้านเหล่าป่าฝาง ตำบลบ้านภาค กิ่งอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีลักษณะประชากรและลักษณะทั่วไปคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรที่ศึกษา โดยทำการสนทนากลุ่ม 7 ราย และทำการสัมภาษณ์ 15 ราย หลังจากนั้นได้นำคำตอบในการสนทนากลุ่มมาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนแก้ไขคู่มือการสนทนากลุ่ม เพื่อให้แบบสัมภาษณ์และคู่มือการสนทนากลุ่มง่ายต่อการทำความเข้าใจสำหรับมารดาในการตอบ และมีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. เครื่องชั่งน้ำหนักได้ทำการทดสอบซึ่งเด็กคนเดียวกัน โดยใช้ผู้ชั่งต่างกัน 3 คน ได้ผลไม่แตกต่างกัน โดยทำการทดลองใช้ทดสอบกับเด็กจำนวน 5 คน และมีการทดสอบความไว และความถูกต้องก่อนใช้เครื่องชั่ง โดยใช้น้ำหนักมาตรฐาน 1 กิโลกรัม ผู้ชั่งน้ำหนักและผู้ช่วยในการชั่งน้ำหนักเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาสาธารณสุขศาสตร์ คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งทั้งหมดได้รับการฝึกกับผู้มีประสบการณ์ในการชั่งน้ำหนักเด็ก ๕-5 ปี มาแล้ว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลเบื้องต้น หรือข้อมูลทุติยภูมิ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านสันโป่ง ตำบลบ้านภาค กิ่งอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จากโครงการดับอีกเสบในชนบทภาคเหนือ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์วินัย สุริยานนท์, 2533
2. ทำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไปติดต่อกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขอความร่วมมือไปยังอำเภอที่จะเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล
3. นัดหมายสาธารณสุขอำเภอ ร่วมชี้แจงให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษารั้งนี้ พร้อมกับนัดวัน เวลา ที่จะไปสัมภาษณ์ และทำการสนทนากลุ่มมารดา
4. ทำการสัมภาษณ์มารดาที่มีบุตรคนสุดท้ายอายุต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 41 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์

5. บรรณาธิการข้อมูลที่รวบรวมได้
6. หลังจากเสร็จสิ้นขั้นตอนการสัมภาษณ์แล้ว ได้ทำการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) เพื่อนำข้อมูลมาเพิ่มเติมในส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งมีองค์ประกอบการสนทนากลุ่มดังนี้

6.1 ผู้ดำเนินการสนทนา (moderator) จะต้องเป็นผู้ที่สามารถพูดและฟังภาษาท้องถิ่นได้และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถสร้างบรรยากาศการสนทนาให้เหมือนกับการสนทนาโดยทั่วไป และผู้ดำเนินการสนทนาจะต้องเป็นผู้วิชุดุประสงค์ และเนื้อหาพื้นฐานของเรื่องที่จะศึกษาเป็นอย่างดี ดังนั้นผู้ศึกษาจึงทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา

ผู้บันทึกการสนทนา (note taker) สามารถฟังและเข้าใจภาษาท้องถิ่นได้ สามารถบันทึกเรื่องที่สนทนาได้ทั้งเนื้อหาและบรรยากาศการสนทนา ไม่ควรร่วมสนทนากลุ่มด้วย

ผู้ช่วย (assistant) เป็นผู้ช่วยเหลือทั่วไป การจัดเตรียมสถานที่บันทึกเทปการสนทนา ซึ่งทั้งผู้บันทึกการสนทนาและผู้ช่วยได้ใช้ นักศึกษาปริญญาโท สาขาสาธารณสุขศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

6.2 แนวทางในการสนทนากลุ่ม (group discussion guide) และจัดลำดับหัวข้อในการสนทนาอย่างครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการศึกษา แต่สามารถยืดหยุ่นได้ในทางปฏิบัติ

6.3 อุปกรณ์เสริมในการสนทนากลุ่ม (field instrument) ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง เทปเปล่า ถ่านวิทยุ สำหรับอัดเสียงขณะทำการสนทนากลุ่ม เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สำหรับผู้วิจัย

6.4 ส่งเสริมสร้างบรรยากาศ (refreshment) เช่น เครื่องดื่ม ของขบเคี้ยว เพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองระหว่างผู้มีส่วนร่วมในการสนทนาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

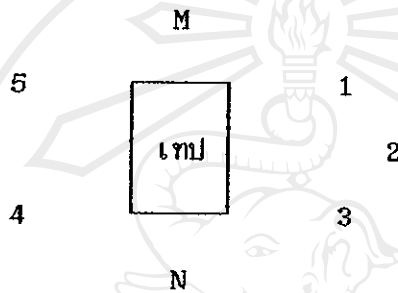
6.5 ของสมนาคุณแก่ผู้เข้าร่วมการสนทนา (remuneration) เพื่อเป็นการตอบแทนผู้เข้าร่วมสนทนา จึงได้ให้เกลืออนามัยแสดงความขอบคุณต่อผู้เข้าร่วมการสนทนาที่ได้สละเวลามาครั้งนี้

6.6 สถานที่และระยะเวลา (location and time) ในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ ได้ทำที่ศาลาวัด มีอากาศถ่ายเทสะดวก ผู้คนไม่พลุกพล่าน ใช้เวลาในการสนทนาประมาณ 45 นาที ต่อ 1 กลุ่ม การจัดกลุ่มทำเป็นวงกลม โดยผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มนั่งอยู่ตรงกลางตามแผนผังดังนี้

M = ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (moderator)

N = ผู้บันทึกการสนทนา (note taker)

หมายเลข 1 ถึง 5 เป็นตำแหน่งผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

6.7 ขั้นตอนในการสนทนากลุ่ม

6.7.1. นัดหมายมารดาที่มีบุตรคนสุดท้ายอายุต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 กลุ่มๆ ละ 5 คน เพื่อทำการสนทนากลุ่ม ณ สถานที่ที่จัดไว้ ตามปกติจำนวนที่เหมาะสมในการทำสนทนากลุ่มคือ กลุ่มละ 6 - 7 คน แต่จากการทดลองทำที่บ้านเหล่าป่าฟางพบว่า เรื่องเกี่ยวกับความรู้และการปฏิบัติของมารดาในการให้อาหารเสริมแก่เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี มีรายละเอียดปลีกย่อยมากมาย และยังมีความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยึดถือกันต่อๆ มา และอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ทำให้มีการสนทนาเจาะลึกหลายจุด การทำสนทนากลุ่ม กลุ่มละ 6-7 คน จึงทำการควบคุมได้ค่อนข้างยาก ดังนั้นในการปฏิบัติที่บ้านสันโป่งจึงใช้ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม กลุ่มละ 5 คน

6.7.2. ผู้ดำเนินการสนทนาแนะนำคณะผู้วิจัยและบอกจุดมุ่งหมายในการสนทนา พร้อมกับสร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง โดยเชิญให้รับประทานขนมและเครื่องดื่มและขอความยินยอมจากผู้ร่วมสนทนาโดยขอบันทึกเสียง และการจดบันทึก มีการเปิดโอกาสให้ซักถามคณะผู้วิจัยก่อนเพื่อสร้างความไว้วางใจ

6.7.3. เริ่มการสนทนา โดยยึดแนวทางการสนทนาที่มีอยู่ สามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ และต้องไม่ทำให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มเกิดความรู้สึกว่าคุณกดดัน เมื่อแน่ใจว่าได้เนื้อหาตามต้องการ การจบการสนทนาต้องการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสนทนาซักถามข้อข้องใจอีกครั้งเพื่อเป็นการตอบข้อสงสัยในเรื่องที่สนทนาทั้งหมด

6.7.4. กล่าวขอบคุณและแจกของสมนาคุณแก่ผู้เข้าร่วมกันสนทนา

6.7.5. บรรณาธิกรข้อมูลที่รวบรวมได้จากการจดบันทึก และการบันทึกเทป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทำการตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์
2. กำหนดรหัส และลงรหัสเป็นเลขหมายในแบบสัมภาษณ์แต่ละชุดลงในแบบฟอร์มการลงรหัส โดยแยกเป็นข้อมูลทั่วไป ประวัติการตั้งครรภ์ และการคลอด ความรู้ในเรื่องอาหารเสริม และการปฏิบัติในการให้อาหารเสริม
3. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องสมองกล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (statistical package for the social science)
 - 3.1 ข้อมูลทั่วไปจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และข้อมูลเกี่ยวกับทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การได้รับข่าวสารทางด้านสุขภาพอนามัย วิเคราะห์ด้วยความถี่และร้อยละ
 - 3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ วิเคราะห์รายชื่อด้วยร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยมีเกณฑ์การประเมินความรู้

ระดับความรู้สูงกว่าค่าเฉลี่ย (\bar{X})

ระดับความรู้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (\bar{X})

- 3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติ วิเคราะห์รายชื่อด้วยร้อยละ มีค่าถามทั้งหมดจำนวน

28 ข้อ โดยมีเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติดังนี้

ระดับการปฏิบัติถูกต้องมาก หมายถึง มีการปฏิบัติถูกต้องตั้งแต่ 14 ข้อขึ้นไป
ระดับการปฏิบัติถูกต้องน้อย หมายถึง มีการปฏิบัติถูกต้องต่ำกว่า 14 ข้อลงมา

3.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยตัวชี้แและการกระทำ กับการปฏิบัติโดยใช้ไคสแควร์ (chi-square) และฟิชเชอร์ เอกแซกต์ เทส (Fisher exact test) โดยมีสูตรดังนี้

ไคสแควร์ (chi-square test) (อันธิกา สุบริยศิลป์ 2530:224)

$$\chi^2 = \frac{(O - E)^2}{E}$$

โดย χ^2 = สัญลักษณ์ของ ไคสแควร์

Σ = สัญลักษณ์แสดงการรวมผลตั้งแต่ช่องแรกถึงช่องสุดท้าย

O = ค่าที่เป็นจริง (Observed Frequency)

E = ค่าที่คาดหวังว่าควรจะเป็น (Expected Frequency)

ฟิชเชอร์ เอกแซกต์ (Fisher exact test) (รำไพ สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา, 2526:35)

$$P - \text{value} = \frac{R_1 ! R_2 ! C_1 ! C_2 !}{n ! O_{11} ! O_{12} ! O_{21} ! O_{22} !}$$

โดยที่ R = ผลรวมของค่าในแต่ละ row

C = ผลรวมของค่าในแต่ละ column

O = ค่าที่ได้จากการสังเกต

n = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved